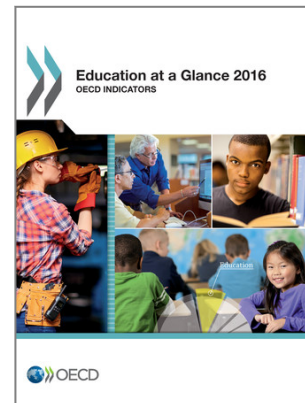

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2016

OECD Indicators

Summary in Polish

Przeczytaj całą publikację pod adresem: 10.1787/eag-2016-en

Edukacja w zarysie 2015

Wskaźniki OECD

Streszczenie w języku polskim

Kraje znajdują alternatywne dla wspierania z pieniędzy publicznych drogi do finansowania edukacji wyższej

W krajach OECD wydatki z funduszy publicznych i prywatnych na instytucje oświatowe od poziomu szkoły podstawowej do uczelni wyższych wynoszą średnio 5,2% PKB. Około jedna trzecia całej wydawanej kwoty przeznaczona jest na szkolnictwo wyższe, które charakteryzuje się najwyższymi wydatkami na jednego studenta. Na koszty edukacji wyższej wpływają zwiększone wydatki na kadre nauczycielską oraz rozpowszechnienie działań w zakresie badań i rozwoju.

Aby złagodzić nacisk na i tak już napięty budżet publiczny, coraz więcej krajów przenosi koszty edukacji wyższej z państwa na gospodarstwa domowe. Średnio 30% wydatków na instytucje szkolnictwa wyższego pochodzi ze źródeł prywatnych, co stanowi odsetek znacznie wyższy niż na wcześniejszych etapach edukacji, a dwie trzecie tych funduszy to wpłaty gospodarstw domowych, często w postaci opłat za naukę.

Jako że wysokie czesne mogą uniemożliwić kwalifikującym się studentom podjęcie edukacji wyższej, liczne kraje pozwalają na wprowadzanie różnic w wysokości opłat za naukę. Te mogą być na przykład wyższe dla studentów uczęszczających do prywatnych instytucji oświatowych lub studentów zagranicznych, a niższe dla osób studiujących na kierunkach o krótkich cyklach kształcenia. Aby wesprzeć studentów i pomóc im w radzeniu sobie z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami edukacji, wiele państw proponuje także stypendia, dotacje oraz publiczne lub gwarantowane przez państwo kredyty, przyznawane często na korzystnych warunkach. Przez ostatnich 10 lat w większości krajów zwiększyła się liczba studentów, którzy korzystają z publicznych lub gwarantowanych przez państwo kredytów i którzy kończą studia nie tylko z dyplomem, lecz także z długiem do spłacenia.

Nierówności między kobietami i mężczyznami utrzymują się w dziedzinie edukacji i nie tylko

Zjawisko odwrócenia się nierówności między płciami w zakresie edukacji na poziomie wyższym - studia kończy obecnie więcej kobiet niż mężczyzn - zostało dobrze opisane w ostatnich latach. Kobiety nadal jednak rzadziej rozpoczynają i kończą studia na kolejnych etapach edukacji wyższej takich jak doktorat lub programy pokrewne.

W kwestii edukacji różnice między płciami widoczne są także jeśli chodzi o dziedzinę studiów. Kobiety nadal są niedoreprezentowane w niektórych dyscyplinach takich jak nauki ścisłe i inżynieryjne, a nadreprezentowane w innych (np. edukacja, opieka zdrowotna). W 2014 roku średnio trzy razy więcej

mężczyzn niż kobiet uzyskało tytuł inżyniera, a cztery razy więcej kobiet niż mężczyzn ukończyło studia w dziedzinie edukacji.

Widoczne w kwestii dziedziny studiów różnice między płciami znajdują swoje odzwierciedlenie na rynku pracy, a w konsekwencji także w zarobkach. Osoby, które ukończyły studia inżynierskie zarabiają na przykład średnio ok. 10% więcej niż osoby posiadające inny dyplom uczelni wyższej, podczas gdy absolwenci kierunków nauczycielskich i pedagogicznych zarabiają ok. 15% mniej.

Podziały między płciami istnieją także w samym gronie nauczycieli. Odsetek kobiet wykonujących ten zawód zmniejsza się, a zarobki zwiększają się z każdym kolejnym poziomem edukacji. Kobiety rzadziej także pełnią funkcję dyrektora szkoły, mimo że na stanowisko to często wybierany jest jeden z nauczycieli.

Imigranci rzadziej podejmują edukację na wszystkich jej poziomach

Systemy edukacji grają kluczową rolę w integrowaniu imigrantów do nowych społeczności oraz do rynku pracy kraju przyjmującego. Uczniowie imigranci, którzy zadeklarowali, że brali udział w programach kształcenia przedszkolnego, uzyskali w badaniu umiejętności czytania PISA (Programme for International Student Assessment) przeprowadzonym przez OECD wynik o 49 punktów wyższy niż uczniowie imigranci, którzy wskazali, że nie brali udziału w tego typu programach. Różnica ta to odpowiednik mniej więcej jednego roku edukacji. W większości krajów udział w programach wychowania przedszkolnego jest tymczasem zdecydowanie niższy wśród uczniów imigrantów niż wśród uczniów nie posiadających korzeni imigranckich.

W kwestii wyników w nauce w wielu krajach imigranci pozostają w tyle w stosunku do rówieśników urodzonych w kraju zamieszkania. Odsetek osób dorosłych, które nie ukończyły edukacji na poziomie średnim II stopnia jest większy w populacji pochodzącej z imigracji. Wśród osób, których rodzice nie ukończyli szkoły średniej II stopnia, średnio 37% pochodzących z imigracji osób w wieku 25-44 lat oraz zaledwie 27% osób nie pochodzących z imigracji w tym samym wieku także nie ukończyło szkoły średniej II stopnia. Udowodnione jest również, że uczniowie przebywający w kraju urodzenia zdobywają wykształcenie wyższe lub kończą równorzędne kursy częściej niż studenci pochodzący z imigracji.

Pozostałe wnioski

Odsetek dzieci objętych edukacją w okresie wczesnego dzieciństwa zwiększa się. W latach 2005-2014 w krajach, dla których dane z obu lat były dostępne, średni odsetek trzylatków objętych edukacją przedszkolną zwiększył się z 54% do 69%, a czterolatków - z 73% do 85%.

W krajach OECD poziom bezrobocia jest niższy (9,2%) wśród osób, które zakończyły edukację na poziomie szkoły średniej zawodowej niż wśród tych, które ukończyły jedynie szkołę średnią ogólnokształcącą (10,0%).

W latach 2005-2014 w krajach OECD średni odsetek osób w wieku 20-24 lat, które podjęły edukację wyższą wzrósł z 29% do 33%. Biorąc pod uwagę, że w krajach OECD średnio 36% obecnych młodych ludzi ukończy co najmniej jedno studia wyższe przed 30 rokiem życia, liczba osób z wykształceniem wyższym nadal będzie wzrastać.

Ukończenie studiów wyższych często wymaga więcej czasu, niż jest to teoretycznie przewidziane. Jak wskazują średnie dane z krajów posiadających statystyki dla poszczególnych studentów, około 41% uczących się w trybie dziennym studentów, którzy rozpoczęli studia wyższe lub równorzędne, zdobyło dyplom w czasie programowym, podczas gdy 69% absolwentów potrzebowało na to do 3 lat więcej.

Populacja pracowników sektora oświaty starzeje się, gdyż zawód nauczyciela nie przyciąga młodych ludzi. Odsetek nauczycieli szkół średnich mających 50 lat i więcej wzrósł w latach 2005-2013 w 16 z 24 krajów OECD dysponujących odpowiednimi danymi. We Włoszech i Portugalii nauczyciele poniżej 30 roku życia stanowią mniej niż 3% kadry pedagogicznej szkół podstawowych.

Dyrektorzy szkół grają kluczową rolę w kształtowaniu środowiska szkolnego oraz warunków pracy nauczycieli. W krajach, dla których dane są dostępne, średnio ponad 60% dyrektorów szkół wskazuje, że często bierze udział we wspieraniu współpracy między nauczycielami w celu rozwoju nowych technik

pedagogicznych, czuwa nad tym, aby nauczyciele rozwijali umiejętności zawodowe oraz pomaga im czuć się odpowiedzialnymi za wyniki w nauce uczniów.

Pomimo kryzysu gospodarczego z 2008 roku średnie wydatki na jednego ucznia na wszystkich poziomach edukacji w krajach OECD zwiększyły się. W latach 2008-2013 rzeczywiste wydatki na jednego ucznia wzrosły o 8% na poziomie edukacji podstawowej i średniej oraz o 6% na poziomie szkolnictwa wyższego. Kryzys finansowy miał jednak bezpośredni wpływ na pensje nauczycieli - średnio w krajach OECD pensje w latach 2009-2013 zostały zamrożone lub obniżone. Od tego czasu zaczęły rosnąć.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

[Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!](#)

© OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2016-en